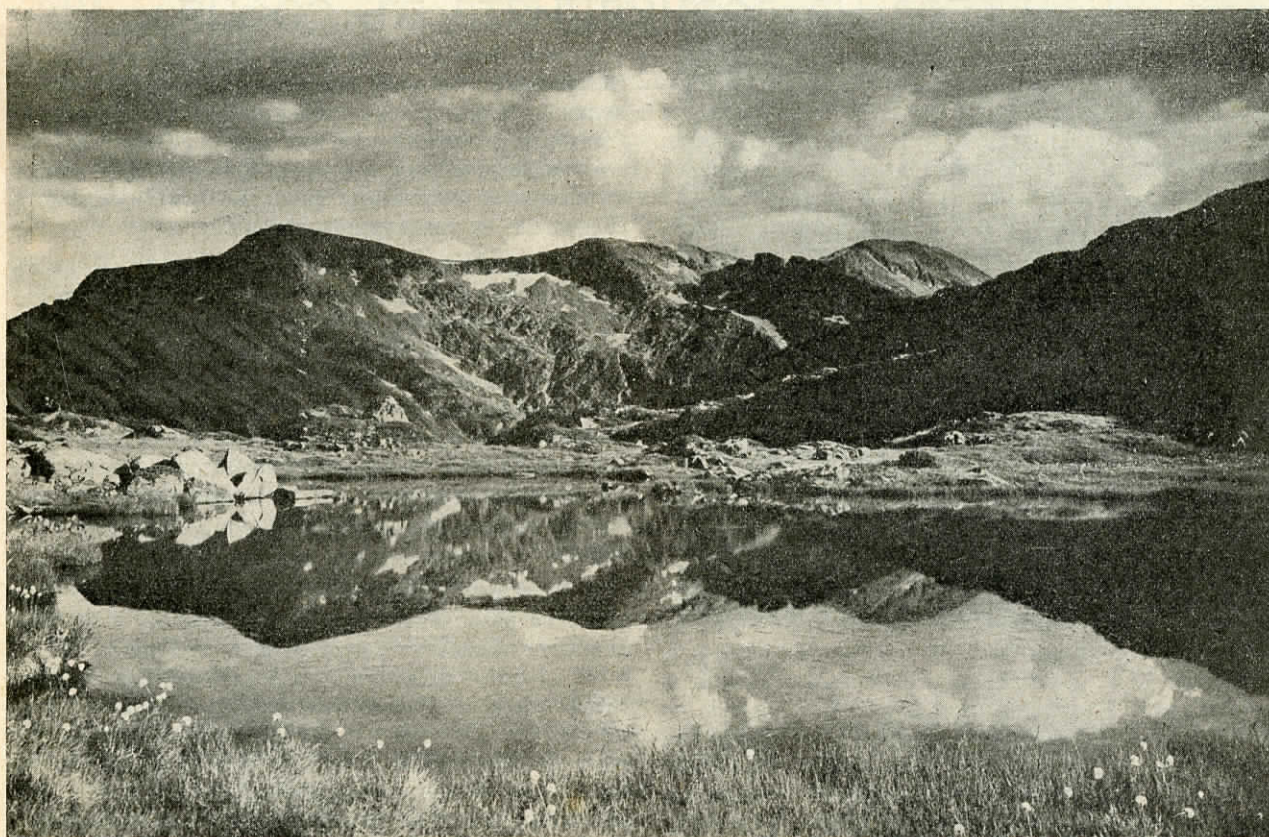

БЪЛГАРСКИ ТУРИСТЪ

Год. XXI.

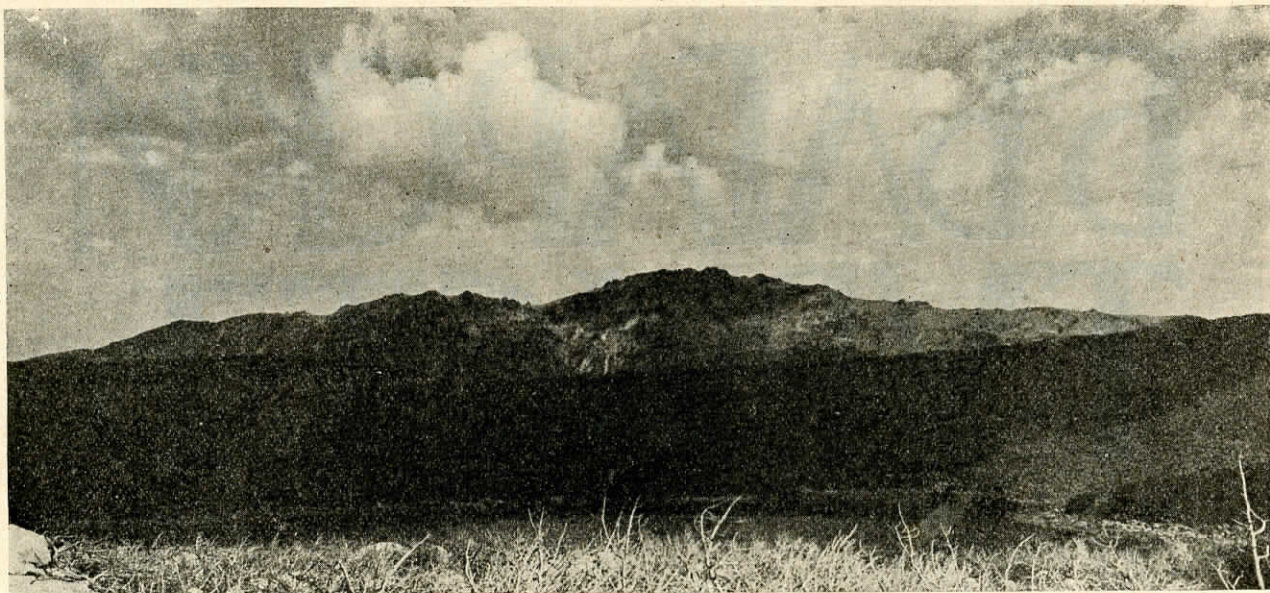
Октомврий — 1929.

Книга 8.

Фот. М. Кръшнякъ

КАНАРАТА И УЗУНЪ ТЕПЕ СЪ РИБНИТЪ ЕЗЕРА.

При Сарж-гьолъ

фот. М. Крынякъ

КОНГРЕСА НА АСОЦИАЦИЯТА ВЪ СОФИЯ

Отъ 22 до 25 септемврий т. г. заседава въ България IV редовенъ конгресъ на Асоциацията на славянскитѣ туристически дружества. На 21 септ. бѣха посрещнати и настанени делегатитѣ и гоститѣ отъ Полша, Чехословашко и Югославия, а на 22 въ 10 ч. сутринта се откри конгреса въ украсената зала на Търговско-Индустриалната камара въ София. Залата бѣ изпълнена съ официални представители на славянскитѣ страни, на държавата, на общината, представители на културни организации въ София, делегати, гости, а сжщо и представители отъ клоноветѣ на Б. Т. Д. У всички присѣтствуващи личеше голѣмъ интересъ и симпатии къмъ този пръвъ конгресъ на славянскитѣ туристи въ столицата на България.

На конгреса бѣха представени: Клуба на чехословашкитѣ туристи — отъ г. консерваторъ В. В. Йеничекъ; Полското Татранско дружество отъ г. г. Майоръ Бр. Романишинъ и Д-ръ Е. Столфа; Съюза на планинскитѣ дружества въ Югославия отъ председателя си г. Д-ръ Иг. Павласъ и секретаря г. Г. Грачанинъ (Нови-Садъ) както и г. г. Максо Хроватинъ и Д-ръ Й. Облакъ — отъ страна на Словенското планинарско дружество въ Любляна и Хърватското планинарско дружество въ Загребъ. Клуба на чехословашкитѣ туристи въ Виена бѣ представенъ отъ г. Густавъ Чижекъ, а Българското туристическо дружество отъ г. г. Никола Галчовъ, Ив. Раевъ, Илия Антоновъ, Д-ръ П. Пѣевъ и арх. Г. Козаровъ.

Конгреса откри съ приветствие председателствъ на Асоциацията Н. Галчовъ. Той поздрави делегатитѣ съ добре дошли, а на представителитѣ на

славянскитѣ държави, на властитѣ и другитѣ учреждения и организации изрази благодарността на конгреса за тѣхното участие, като подчерта че дѣлото на Асоциацията крепне и вече има своя активъ въ развоия на славянския туризъмъ и въ културното сближение на славянскитѣ страни.

Поздравиха конгреса г. Ал. Радославовъ гл. секретаръ — отъ името на министра на Народното просвѣщение; г. Климецки полски шарже д'аферъ — отъ името на Полския пълномощенъ министъръ; г. Д-ръ Масаржикъ — отъ страна на Чехословашкото правителство и отъ името на Чехословашкия пълномощенъ министъръ и г. Дарингеръ — отъ името на Югославянския пълномощенъ министъръ. Тѣ поздравиха конгреса и отъ свое име като пожелаха успѣхъ на Асоциацията, чието културно дѣло ценятъ.

Съ горещи думи и изтъквайки голѣмото значение на развиваната културна дейность отъ Асоциацията поднесоха поздрави и г. г. Проф. В. Н. Златарски — отъ името на Славянското благотворително д-во и Чехско-българската взаимность; г. проф. Ст. Петковъ — отъ името на Съюза за защита на природата; г. Н. Станевъ, отъ името на „Съюза на класнитѣ учители“, както и г. г. делегатитѣ: консерваторъ В. В. Йеничекъ (Чехославация) Майоръ Бр. Романишинъ (Полша), Максо Хроватинъ (Югославия) Густавъ Чижекъ (Виена) — отъ името на тѣхнитѣ дружества.

Председателя на конгреса благодари за сърдечнитѣ благопожелания и заяви че Асоциацията

ще работи чрез славянския туризъм за културното сближение на славянските народи.

След това се премина към разглеждане на дневния редъ. Делегатите докладваха за положението на отделните дружества и за изпълнението на резолюциите, взети на миналогодишния — Люблински конгрес на Асоциацията.

Констатира се, че дружествата се развиват добре; имат нормален прирост и развиват усилена културна дейност в планината като строят хижи, прокарват и бележат пътища и пр.

Заслужава да се отбележи че Чехословаккия туристически клуб е получил извън членските вноски (клуба има 70,000 члена), още 600,000 ч. крони — годишна субсидия от Министерството на търговията — за строеж на хижи, маркировки, издаване пътеводители и пр. Освен това той е получил 2,400,000 ч. кр. държавен безсрочен безлихвен заем, от който са построени пет нови хижи. Югославянската държава (М-во на търговията и индустрията) е отпуснала 450,000 динари за туризъм, независимо от субсидиите, отпуснати от градовете Нови Сад — 72,000 дин.; Сплит — 72,000 дин.; Сушак — 30,000 дин. и Београд — 80,000 дин. годишно. Полската държава също щедро подкрепя делото на полските туристи. Главната ѝ помощ отива за откупване земи за народни паркове; хижите са вече построени. К. Ч. С. Т. притежава 50 собствени хижи, 15 наети хижи и 15 замъци — руини, за възстановяването и поддържането на които усилено се работи. Полското Татранско д-во притежава 19 хижи, само една от които струва 500,000 шв. франка.

Българското туристическо д-во не получава суми от специални параграфи на държавния бюджет. Обикновено то получава около 50,000 лева годишно от фонда за подпомагане културните д-ва — при М-вото на Просвещението.

Въпроса за народните защитни паркове е вече уреден задоволително в Полша и Чехословакия; той е на път да се уреди и в Югославия. Само в България този въпрос още не е напълно решен.

Конгресът изслуша интересния реферат на г. Ил. Антонов, който говори върху стопанското значение на туризма и изтъкна мисълта че туристическите организации като изучават, опознават и запазват природата, като я правят по-гостоприемна чрез строеж на хижи, маркировка и поддържане пътища, дължни са по всякакъв начин да популяризират нейните красоти и бележитости, за да бждат посещавани от свои и чужди.

Референтика счита че е необходимо да се създаде и в България специален държавен институт — бюро за туризъм, — който да се заеме с пропаганда на природни бележитости, на морски и планински курорти, на минерални бани и пр., както и да създаде съюз на хотелиерите, за да могат да се извлекат от природата и туризма възможните стопански блага.

По реферата се развиха обширни разисквания, като се повдигна и въпроса за създаване списание за привличане в славянските земи чужденци-туристи. Разгледа се и въпроса, повдигнат от Д-р Павлас и Г. Грачанин — може ли да членуват в Асоциацията и организации като „Путник“ (Югославия), „Чизинецки сваз“ (Чехословакия) и „Орбис“ (Полша), — които имат за целъ привличане на чужденци-туристи в славянските страни. Прие се че не могат да членуват подобни

Анемони

Фот. М. Кръшняк

дружества, понеже А. С. Т. е чисто културно-идеалистична туристическа организация.

При най-живо участие на всички делегати се разгледа всестранно и прие правилника за постоянния секретарият при А. С. Т. Всички чувстваха че е належащо да се създаде един орган на Асоциацията, който да действа през цялата година, за да се разшири и задълбочи нашата дейност. Със правилника се възложи на секретарията да се занимава освен с организа-

ционни въпроси още и съ уреждане на екскурзии, сказки и пр. като се грижи и за печатната пропаганда на хубостите на славянската природа.

Реши се да се започне издаването на годишникът на Асоциацията от 1930 година.

Освен това взеха се решения за въвеждане на туристическа статистика както и др. решения от вътрешен организационен характер.

Между югославянските и българските делегати се постигна съгласие да се възложи на Съюза на планинарските дружества в Югославия (Нови-Садъ) да изработи един проект за туристическа конвенция между Югославия и България, който след приемането му от конгресите на съответните дружества да се представи за узаконяване от респ. правителства. В конвенцията ще се предвиди облекчение на паспортни, митнически и др. формалности, както и намаление при туристически пътувания.

Конгресът прие и следните по-важни *резолюции*:

I. Съветът на АСТД препоръчва още веднаж на правителствата на славянските държави да подпомагат развоя на туризма в своите страни с редовни бюджетни кредити, т. е. за цел да се предвиждат съответни и по възможност по-големи суми от страна на държава, окръзи, общини, търговско-индустриални камари и др., а не да се оставя този важен стопански дял само на грижите на туристическите дружества, които нямат достатъчно материални средства.

II. Съветът на АСТД подчертава нуждата за да се създадат необходимите удобства за туриста при посещаване на нашите страни, да бъдат организирани хотелиерите, гостилничарите, особено там, где това още не е сторено, като инициативата за това вземе съответното туристическо дружество.

III. Съветът на АСТД подчертава, че стопанските интереси на всяка една от съюзените славянски страни, респ. на нейното население, налагат да се премахнат, или при невъзможност — да бъдат сведени и опростени до минимум всички паспортни, митнишки и др. формалности за екскурзиантите посещаващи нашите страни поединично или групово; визите на паспортите да се дават безплатно, за по-дълги срокове и то не само от легациите, но и от респ. консулства, както за единичните, така и за колективните паспорти. Също така да се опростят до минимум и полицейските формалности.

IV. Съветът на АСТД намира, че за да се развие по-усилена пропаганда на красотите на славянската природа между народите, обединени в АСТД., а също така и за да може да се засили славянската туристика, в славянските планини и страни, трябва:

1. конгресите на Съвета да се използват по-широко за пропаганда, като при всеки такъв се

уреждат публични сказки, придружени с диапозитиви — снимки от славянските планини.

2. На конгресите да бъдат привлечени по-голям брой гости, които също биха могли да четат реферати за своите страни. За тия реферати дружествата да съобщават на секретариата на АСТД поне един месец преди конгреса, за да могат рефератите да бъдат вписани в програмата на конгреса и да получат по този начин по-голяма гласност между публиката. Всеки реферат ще се чете на матерния език на референтчика, което ще допринесе по-добре да се запознаем с другите славянски езици.

V. За същата цел Съветът на АСТД възлага на секретариата, да вземе инициативата в началото на всеки сезон да се засили пропагандата на славянската природа чрез публикации: албуми с снимки или рекламни брошури, написани на езиките на приятелски сдружените славянски страни, влизащи в АСТД. Тези публикации в възможно по-голям брой да се пръскат за пропаганда из всички славянски страни.

VI. Съветът на АСТД възлага на съюзените дружества да събират материали, за да се установи номенклатурата и се унифицира туристичната терминология, като се раздели всичко на три главни дъла:

а) материали за номенклатурата, употребявана в туристичната практика;

б) материали за топографска и въобще географска номенклатура из областта на съюзените славянски страни;

в) материали за туристичната терминология.

Материалите и за трите отдела, събрани и подредени, да се предават за проучване и разработване на избрани географи и филолози.

VII. За да се улесни практическата дейност на отделните дружества Съветът реши:

1. в интереса на взаимната печатна пропаганда в органа на всяко едно от съюзените дружества, непременно да се отдели постоянна рубрика „Из живота и дейността на АСТД“, в която да се поместят дописки и вести от членове на съюзените дружества и съобщения от ново учредения постоянен секретариат. Освен това всички дружества да се стремят и се грижат да се дава гласност на изданията им и чрез другите органи на АСТД;

2. да се определят една седмица през годината, която да се нарече „Агитационна седмица на славянския туризъм“, през която да се проагитират живо чрез статии в по възможност повече местни органи и чрез реферати идеите на славянската туристика.

VIII. Съветът на АСТД изказва пожелание да се учреди и в България, по примера на Полша, Чехословакия и Югославия, едно държавно „бюро за туризъм“ при някое от министерствата. Съветът е убеден, че това бюро ще допринесе много за привличане на чужденци в Бъл-

гария, което пък, покрай многото си други добри страни, ще окаже благотворно влияние върху стопанското положение на страната.

IX. Съветът на АСТД, като има предъ очи добритъ резултати, получени въ Чехословашко, Полша и Югославия отъ народнитъ паркове, апелира къмъ всички власти и учреждения въ България да подкрепятъ активно усилията на Българското туристическо дружество и Съюза за защита на природата за създаване на такива паркове и въ България.

X. Съветътъ на АСТД счита, че е дошло вече време да се пристъпи къмъ издаване на годишника на Асоциацията. Ето защо реши, да се учреди при постоянния секретариатъ единъ „фондъ за печатни издания на АСТД“. Отдѣлнитъ съюзени дружества, следъ докладъ и одобрение на дружественитъ имъ годишни конгреси, да съобщатъ сумата, съ която ще могатъ да участвуватъ въ тоя фондъ, а между това президиумътъ, съвмѣстно съ постоянния секретариатъ, въ шестмесеченъ срокъ да изработятъ подробенъ правилникъ за тоя фондъ.

За да се ускори още повече издаването на Годишника, възлага се на президиума да изработи проекто-смѣтка за „Годишника“ за следната година, която смѣтка да бжде разпратена на дружествата.

XI. Съветътъ изказва пожелание занапредъ конгреситъ да се уреждатъ презъ първата половина на месецъ юний най-удобниятъ се зонъ за излетна дейность, презъ който по-лесно ще се намѣрятъ желающи да взематъ участие въ подобни излети.

* * *

Конгресътъ мина при пълно разбирателство и славянска сърдечность на делегати и гости. Въ миналитъ конгреси се изясни постепенно пжтя на Асоциацията; въ Софийския конгресъ се премина

вече решително къмъ положителна творческа и организационна дейность. Констатира се че дѣлото на Асоциацията има трайни основи и създава здрави културни връзки между славянскитъ страни. Не само на заседанията на конгреса, но и на банкетитъ, дадени въ честъ на делегатитъ отъ Столичната община, отъ Славянското благотворително дружество и отъ Българското туристическо д-во, кждето бѣха представени и властитъ и славянскитъ културни организации, — отъ всички оратори се подчерта колко много е ценено въ общественитъ кръгове дѣлото на Асоциацията и че то става вече факторъ въ културното взаимодействие на славянскитъ народи.

Следъ заседанията въ София всички делегати и гости бѣха заведени на хижа „Алеко“ на Витоша, дето имъ бѣ даденъ обѣдъ отъ Софийския клонъ на Б. Т. Д. „Алеко Константиновъ“.

На 24 и 25 септемврий делегатитъ направиха обиколка съ автомобили до Рилския манастиръ и Чамъ-Кория, гдето бѣ държано последното заседание на конгреса. На това заседание делегатитъ на Полша, Чехословакия, Югославия и на чехитъ отъ Виена изказаха възхищенията си отъ хубавата българска природа, подчертаха благодарността на Асоциацията къмъ всички български туристи за тѣхната неуморна дейность, отнасяйки отлични впечатления за любезността и гостоприемството на българския народъ.

Председателя закри заседанията на конгреса като изказа сърдечна благодарность на г. г. делегатитъ за живия интересъ, който проявиха къмъ разглежданитъ въпроси, и отправи къмъ всички туристи горещъ позивъ за работа, за да преуспѣе дѣлото на Асоциацията!

Днитъ на конгреса оставиха незаличимъ споменъ въ душата на българскитъ туристи и — дълбока бразда въ дѣлото на нашия туризъмъ.

Н. Галчовъ

АЛПИЙСКА СЛОВЕНИЯ И ПЛАНИНСКИТЪ Й КЖТОВЕ.

Югославянската държава прилича въ задната си частъ на остъръ тригълникъ съ отсеченъ върхъ. (Кланшки езера и Трибишъ). Цѣла Словения, която се простира отъ Целовското поле и Върбско езеро до Фурланската равнина и Адриатическо море, има добре, национално и географически закрѣглена площъ (басейнитъ на Сава, Драва и Изонцо), и въ по голѣмата си частъ има изразителенъ алпийски характеръ.

По-рано, раздѣлена на австрийски провинции тя е била, съ изключение на венецианскитъ словенци, цѣла въ една държава, която управлявала въ всѣка земя съ други мѣрки и методи, изигравайки единъ народъ противъ другъ. Сега алпийска Словения е стисната, тѣй да се каже въ

жгѣла между Караванкитъ и Юлийскитъ Алпи, — другия дѣлъ, въ по-голѣмата си частъ е притиснатъ между Похоре и Козякъ въ Дравската долина. Почти симетрично се свързва, отъ една страна Савиния съ Савско, и отъ друга страна Дравиния съ Дравско. Изобщо Словения, вънъ отъ тази симетрия, — поради многото откъснати и присъединени къмъ чужди, неславянски държави, земи — представлява жалка картина на едно разпокжсано народно тѣло.

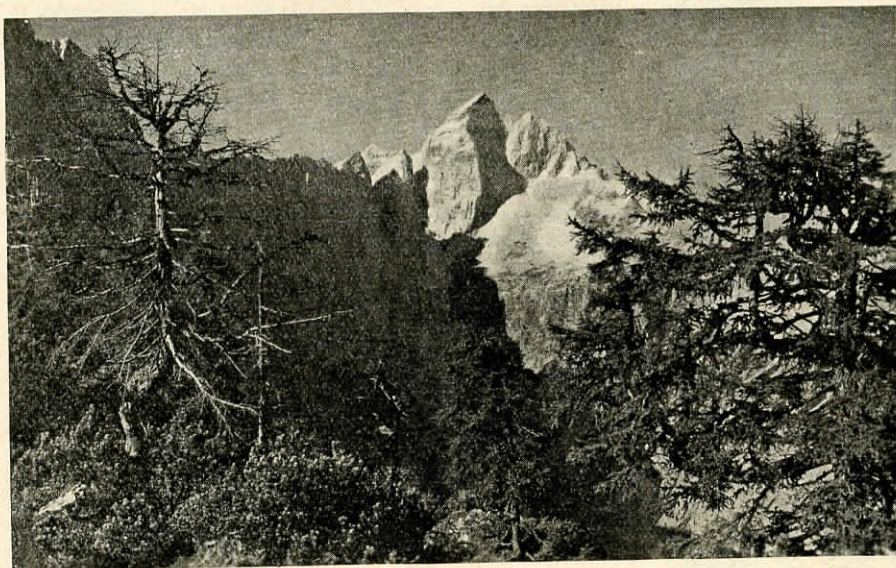
Този малкъ но здравъ словенски народъ е далъ презъ свѣтовната война най-много жертви, не само по броя на откъснатото население, но и по голѣмината на територията; повече отъ една трета отъ цѣлия народъ и земя не сж съединени

въ една и съща славянска държава, а сж изложени на милостта на вѣковнитѣ врагове. Питамъ: кжде на свѣта има още народъ, отъ който да сж се изисквали толкова жертви! Съ долината на Изонцо, Словения е била изобщо алпийска държава. Сега сж останали въ сжщата държава само две по-голѣми алпийски долини: Савска и Савинска. Голѣма частъ отъ Дравската долина съ Рожа и долината на Изонцо, — всичко това сега е изгубено. Остана ни Бледъ, този прелестенъ кжтъ, почти на границата, докато по-рано се намиралъ на срѣдата на алпийска Словения, съ цѣлата Юлска областъ и Триглавъ. Днесъ Триглавъ стои между горната савска областъ и Бохинската долина, които при Бледъ се съединяватъ и представлява самата граница.

Похорие, надъ Дравската долина представля-

цѣла Корутания освенъ Межа и Пецо. Остана ни наистина много отъ най-хубавото, което е за насъ все пакъ утѣха, отъ това, което толкова обичахме Пределъ съ Мангартъ и долината на Изонцо, сжщо Триглавъ и Бохинъ, всичко това е било свързано съ цѣлата си душа и сърдце съ нашия Яворникъ и Наносъ, съ прочутата въ цѣлъ свѣтъ Постойнска пещера (Adelsberg). Нотрански, Снѣжникъ, както и нашата Морава отвѣдъ Присанкъ и Богатинъ, всичко това нѣкога се е намирало на Словенска земя, а днесъ, колко промѣни въ тази сравнително малка областъ! А всички тѣзи земи сж чисто словенски отъ памтивѣка. Но възможно ли е щото нашата Трента, царството на нашия златорогъ, да остане за винаги изгубена! Трента, която по своята постижностъ и грандиозностъ надминава всички други планини,

вече я нѣмаме, но имаме сега още петъ главни планински кжтове, отъ които се изкачваме къмъ нашитѣ най-високи върхове: отъ Врата на Царския Триглавъ и неговата стена къмъ Аляжевия стълбъ, отъ Планица къмъ аристократа на нашитѣ планини, Яловецъ отъ Езерско и Камнишка Бистрица къмъ най-високия връхъ на Савинскитѣ или Камнишки планини, а отъ друга страна отъ Логорската долина, която дава особенъ отпечатъкъ съ отбранитѣ си форми, къмъ нашата „планинска мисъ“ Бистрица; съ нея се надпреварва по хубостъ само нейния красивъ съперникъ Яловецъ въ Горенския кжтъ.

Словения. — Планица.

ва самостоятелна планинска верига и по своята геология. Безъ върховетѣ и съ своитѣ хубави склонове тя представлява единъ тихъ, спокоенъ хинтерландъ на словенския Меранъ, — красивия Мариборъ.

Най-интересни, въ всѣко отношение — въ географическо и природно-естетическо, — сж басейнитѣ на алпийскитѣ долини, които свършватъ въ грандиозни леко достъпни котловини. Въ Похорие, разбира се, нѣма тѣзи котловини съ онзи специфиченъ алпийски характеръ.

Отъ тѣхъ сж ни останали само най-прочутитѣ, а именно:

Езерско съ Щугаревия кжтъ, Врата, Планица, Камнишка Бистрица и Логарската долина. Всичко друго е въ чужди ржце.

Поетичната Трента, горна и долна, една отъ най-хубавитѣ; Заезера, Коринтница, Рабель —

Има и други планински кжтове, които откри нашата туристика въ най-ново време. Единъ отъ най-великолепнитѣ е Мартулекъ съ знаменития Шпикъ, навремето съвсемъ забравена малка котловина въ Юлийскитѣ Алпи, да не споменавамъ Кърница при Крайнскитѣ планини и Матковия кжтъ въ Савинскитѣ Алпи....

Колкото по-малко и по-стѣснено е нашето отечество, толкова по-интензивно трѣбва да го гледаме и се вдълбочаваме въ неговитѣ подробности. Така напр. заслужава нашето внимание нашия хубавъ Мартулекъ, който презъ годината никой не е посещавалъ, всичко е било концентрирано въ Бохинъ и Вратитѣ, — въ Аляжевото царство; съперничеше му само Вело-поле и долината на седемтѣхъ езера. Якобъ Аляжъ, тозъ незабравимъ нашъ народенъ свещеникъ, е открилъ тази врата и е направилъ отъ нашия Триглавъ това, че днесъ той е прочутъ почти въ цѣлъ

свѣтъ. Аляжевото пъкъ име ще остане за винаги свързано съ него, както това на Юлий Кугий, истински духовенъ братъ на поета на най-хубавата алпийска пѣсенъ „Златорогъ“, — Р. Баумбахъ.

Ако не бѣше Аляжъ, надали щѣше Радече, както и Планица съ Яловецъ да станатъ като Врата и Триглавъ. Красива и величествена е Триглавската стена, прекрасенъ е Перичникъ при входа му. Спусъцитѣ на Яловецъ, извора на Сава Надижъ съ стената Мойстровка и Понца, — сж дали отдавна вече предимство на Планица и отнѣли палмата на Вратитѣ. Презъ зимата пъкъ за нашитѣ алпийски скиори, освенъ Бохинъ, сжществува само Планица. Покрай Трента, Заезера е нашата най-тежка загуба, отъ гледна точка на туристика и природна естетика.

Голѣма частъ отъ сжщинската алпийска Словения съ своитѣ красиви долини е била отсечена, така че днешна Словения, въ Югославянската

държава, главно принадлежи къмъ Динарската планинска система, която върви отъ Триглавъ, надолу къмъ югъ. Това което е специфично алпийско, северно и западно отъ Триглавъ, — и то е голѣмъ дѣлъ, — е подъ чуждо владичество. Това никой не може да почувствува така силно, както словенския туристъ... Защото цѣлата тази частъ, е изгубена за интензивната словенска туристика. За Присанкъ и Мойстровската стена, Крайнскитѣ планини и чисто словенската Трента бѣше необходимо да се направятъ пътеки презъ северната стена, за да може безъ спънки отъ страна на италианскитѣ стражари и войници да се мине по наша територия, къмъ нашитѣ върхове, които вече не сж съвсемъ „наши“, а само на половина... Красивия съседъ на Присанкъ — Разоръ, не е вече нашъ.

Него познава само сърдцето на истинския туристъ.

Д-ръ Иос. Ц. Облакъ.

ЕДНА БЕЛЕЖИТА СКАЗКА ВЪРХУ БЪЛГАРИЯ

Известниятъ нѣмски географъ, отличенъ познавачъ на нашата страна, проф. д-ръ Албрехтъ Бурхардъ, къмъ края на миналия месецъ прочете въ Географското д-во въ Лайпцигъ (въ голѣмата зала (Grassi Museum) една бележита сказка на тема: „Земя и хора въ България“, на която имахъ честта да присжтствувамъ. Сказката бѣ иллюстрирана съ много художествени диапозитиви.

Голѣмата зала бѣ буквално препълнена съ най-отбрана публика, между която личеха много отъ висшитѣ представители на нѣмската наука, както и много добри български приятели.

Проф. Бурхардъ на два пжти е посещавалъ и изучавалъ България. Миналата 1928 година сп. „Български туристъ“ помѣсти една хубава негова статия „Като нѣмски географъ въ Родопитѣ“.

Най-сжщественото въ хубавата сказка на проф. Бурхардъ бѣха неговитѣ специални изучавания на Родопската областъ. Той я описва чудесно географически и геоложки. Съ любовъ говори за хората, които я населяватъ, за планинското население, поминѣка му, за обработване тютюнитѣ, за грижитѣ на държавата къмъ горитѣ и пжтищата.

Цѣлата му сказка бѣ пропита съ най-жива симпатия къмъ малката нещастна България. Описа я съ най-хубави и топли думи. Българскитѣ селяни описа като добродушни и трудолюбиви хора, но за жалость, отровени отъ партизанство. Намира, „че и кржглия беднякъ дава последния си левъ за партизански вестникъ, който едвамъ може да прочете“. Показа още много диапозитиви

изъ Рила и Рилския манастиръ, който нарече „бисеръ на балканитѣ“, както и изъ земетръсната областъ. Последнитѣ извикаха най-живо съчувствие всрѣдъ публиката. Особено интересни бѣха диапозитивитѣ съ битови сцени; сватба, вършитба съ коне и т. н. За българскиятъ туризъмъ и туристи говори съ възторгъ.

Следъ сказката, изпратена отъ доволната публика съ живи аплодисменти, последваха дебатитѣ при научното заседание на географското дружество. Присжтствующитѣ задаваха на проф. Бурхардъ редъ въпроси за трудовата повиность, селското земледѣлско движение и т. н., на които уважаемиятъ професоръ отговори абсолютно честно и обективно.

Изобщо цѣлата, крайно интересна за нѣмската публика, сказка допринесе за едно по-добро познаване на нашата страна и народъ. Професора завърши съ думитѣ: „Ние нѣмскитѣ професори, ще бждемъ щастливи да виждаме за напредъ колкото се може повече млади българи въ нашитѣ университети и ще направимъ всичко възможно за най-тѣсното сближение между българската и германска интелигенция“.

Уважаемиятъ проф. Бурхардъ и презъ това лѣто прекара въ България за да продължи изучаванията въ Родопитѣ.

Ние, българитѣ, отъ сърдце му благодаримъ за отличната сказка и хубавитѣ чувства къмъ нашата малка хубава страна.

Лайпцигъ

Д-ръ Дим. Сарафовъ

КОНГРЕСА НА СЛАВЯНСКИТЕ ТУРИСТИ.

Безшумно и незабелязано нашите туристи създадоха от своите културни организации една културна сила, която день изъ день повече расте въ общественния живот на страната. По-големите наши планини вече сж проръзани съ пътища и пътеки; малки и големи стълбове съ надписи показват посоките през урви, гори и върхове; тукъ и тамъ сж залесени голи пространства; направени сж и нѣколко хижи, които бихме могли да наречемъ скромни храмове на туризма въ планините.

И всѣки день умножава привържениците на тая идея и всѣки день издига въ душите на млади и стари чувството на любовъ къмъ природата, къмъ отечеството и къмъ нравствената чистота, която ни носи здравето и силата.

Покрай тоя напредъкъ и подъемъ, ние бѣхме

По този начинъ, служейки на туризма, туристите ще работятъ за славянско единение. Оpoznали планините, минали презъ градовете на великата славянска земя — нейните чада въ отдалените страни и държави ще познаятъ и обикнатъ славянските си братя. Ако историята на славянското единство е било разкъсвано съ жедлените народи, ако на дипломатическата маса славянското единство е било разкъсвано съ жестоки войни — все пакъ съ растежа на човешката култура иде братството на народите върху плодовете на напредъка. Толкозъ повече ще израстне единството на славяните чрезъ културно сближение, чрезъ опознаване на душите и сърдцата.

Туристическата асоциация, може би, ще изиграе наредъ съ други организации и лица тая крупна историческа роля.

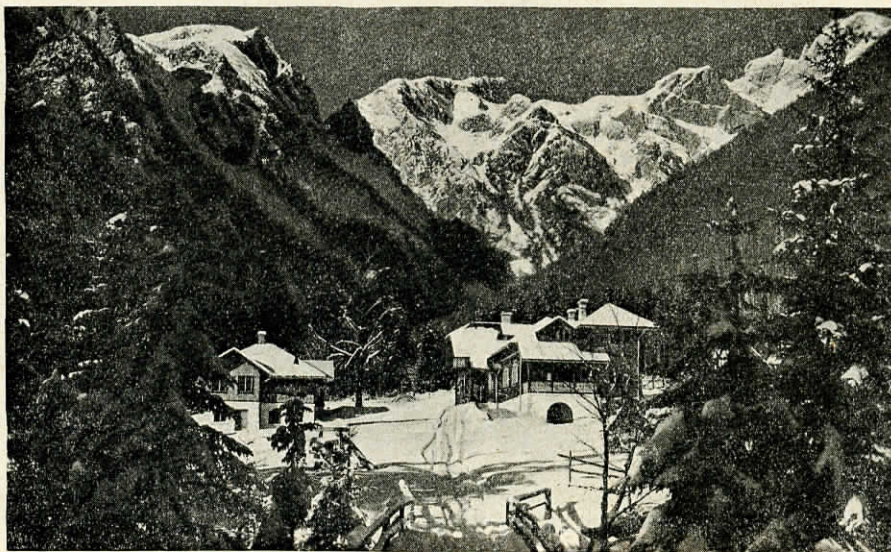
Тѣзи мисли извиква конгреса и нѣколкото срещи съ делегатите на Чехия, Полша и Югославия. Всички делегати въ разговоръ и официални приветствия нашироко подчертаватъ нуждата отъ взаимност. Тѣ говорятъ предимно за своите туристически организации — взаимност за развитие на туристическото дѣло, но винаги завършватъ думите си съ мисълта, че съ нея се подготвя пътя на всеславянската солидарност.

Тѣ се вълнуватъ отъ красотата на нашето отечество, но заедно съ това не скриватъ радостта си, че въ българските туристи и въ България виждатъ една

жизненост и култура, каквато не сж предполагали и на каквато не сж разчитали.

Тѣ сж общественици безъ да бждатъ политици и затова въ тѣхното сърдце искрено бие пулса на народите имъ. Г.Г. Йеничекъ отъ чехословашката делегация, майоръ Романишинъ отъ полската и д-ръ Облакъ отъ югославянската — трима крупни идеолози на туризма и славянското единение — не еднѣжъ въ конгреса и другарските трапези дадоха пламененъ изразъ на своите чувства и разбирания, които току-що посочихме.

Думите имъ не бѣха плодъ на учтивост: тѣ не идватъ по задължение, тѣ бѣха работили преди да говорятъ, тѣ бѣха живѣли съ купнежа за славянското туристическо сдружаване преди да го постигнатъ.

Словения. — Камнишка Бистрица.

изненадани на 22 септември н. г. съ конгреса на Асоциацията на славянските туристически дружества. Нашите туристи отъ четири години влизатъ въ славянската асоциация, участвуватъ като равноправенъ членъ въ дейността и конгресите ѝ. А тази година конгресътъ биде откритъ въ София и председателътъ на българското туристическо дружество г. Никола Галчовъ е председател и на Асоциацията.

Туристите отъ четирите славянски държави (безъ Русия) образуватъ единъ съюзъ за сътрудничество и сближение върху основите на туризма, като взаимно си помагатъ при създаване на родни паркове и хижи, като съдействуватъ за туристически излети и гостувания помежду си, за да се превърне цѣлата славянска земя въ общо отечество на славянските туристи.

Въ конгреса се посочи голѣмия успѣхъ на асоциацията презъ изтеклата година: между Полша и Чехословашко е подписана конвенция за свободно преминаване на туристите презъ общата имъ граница. Но има още славянски граници, които трѣбва да се преминатъ, има и една

най-дълбока и непроходима: вѣчнитѣ вражди между славянството, напластени презъ вѣкове. Трѣбва усилия, трѣбва много любовъ и много свѣтлина, за да се преодолѣе.

Нека поздравимъ туристите отъ славянската асоциация, които работятъ за това!

Л. Н. Вълчановъ.

СЛАВЯНСКАТА ТУРИСТКА

Разговоръ съ чехословашкия делегатъ г. В. Йеничекъ

Както е известно, преди нѣколко дни, въ София се състоя четвъртия по редъ конгресъ на А. С. Т. (Асоциация на славянскитѣ туристи), т. е. на всички обединени славянски туристически дружества,

представени на конгреса отъ свои делегати. Съ посрѣдничеството на господинъ Йозефъ Стефановъ, можахъ да взема отъ шефа на чехословашката делегация, г. Вх. В. Йеничекъ, следното кратко интервю, което дава представа за отнасянето му къмъ дѣлото на А. С. Т. и за личнитѣ му впечатления отъ България, добити презъ краткото му представяне у насъ.

Г-нъ Йеничекъ е подпредседателъ на К. С. Т. (Клубъ на чехословашкитѣ туристи) и редакторъ на туристическото списание. По служба той е „консерваторъ“, т. е. шефъ-пазитель на самостоятелното държавно учреждение за запазване, разхубавяване и пр. на народнитѣ паметници. Бодъръ 50-годишенъ мжжъ, говорещъ съ ентузиазъмъ за туризма и изпълненъ отъ искрена, но не романтично прекалена любовъ и вѣра къмъ общославянско единение. По точно казано, това единение за него е възможно, то дори постепенно се осъществява, но въ неговото съзнание романтичнитѣ увлечения отстъпватъ на разумната и неуморна културна работа.

Въ тостоветѣ на двата банкета, въ нѣколкото разговори съ мене, както и при това интервю, той ми се показва човѣкъ съ ясна и честна мисль, и славянинъ съ душа и разумъ. Той има добре стилизувана фраза и ораторски даръ. На Софийския конгресъ той бѣ избранъ за председателъ на А. С. Т. и столицата на неговото отечество бѣ опредѣлена за мѣсто на следния конгресъ, идната година.

На моя въпросъ за впечатленията му отъ

работата на конгреса, той има любезността да ми отговори, накжсо следното:

— Заседанието на А. С. Т. въ София бѣ четвърто по редъ. Съ него се завърши първия кръгъ т. е. четиритѣ славянски държави участващи въ асоциацията, се изредиха веднѣжъ да я председателствуватъ и да видятъ годишниятъ конгресъ да заседава въ тѣхнитѣ столици поредно.

На Софийския конгресъ още по-ясно се подчерта нашата основна идея, че туризмътъ не прави политика, а преследва чисто културни и етични идеали. Това становище се изтъкна отъ всички делегати. Тукъ-тамъ, въ даденитѣ отчети, отъ чехословашката делегация бѣха направени опити да се прокаратъ нѣкои политически тенденции, но тѣ на практика се указаха несполучливи.

Трѣбва да се признае, че съ Софийския конгресъ почна периода на реалната работа на Асоциацията. Досегашнитѣ четири години бѣха употребени повечето въ подготовка, въ събиране нуждната опитностъ, за да може да се изработи една единна програма за всички славянски туристически дружества. Въ това направление, бѣха взети за основа резултатитѣ, добити отъ дейността на туризма въ Чехословашко и Полша, кждето той е вече доста закрепналъ и, може да се каже, на правъ пжтъ.

А. С. Т. прие за своя задача, не само съдуми и възхищения, но и съ реална работа да проявява стремежа си къмъ славянска взаимностъ и солидарностъ. Затова, резолюциитѣ, приети въ Софийския конгресъ, означаватъ вече сериозна взаимна работа на всички туристически организации въ славянскитѣ държави. За да се отговори на тази по-активна дейностъ, учреди се единъ постояненъ секретариатъ при съвета на А. С. Т., като изпълнителенъ и помощенъ органъ на Съ-

Г. Йеничекъ,
новиятъ председателъ на А. С. Т. Д.

вета, а същевременно, като самостоятелен от-
дълъ за печатна пропаганда.

*

Положението на чехословашката туристка, по думите на г. Йеничекъ, е повече отъ задоволително. Тя не само крепне морално и материално, но обхваща все повече граждани, отъ всички обществени кръгове. Презъ 1917 г., въ цѣлата Чехословашка република е имало само 5.000 членове на туристическия дружества, а сега презъ 1929 числото имъ е нарасло на 70.000!

Съюзътъ на туристическия дружества има въ своя собственостъ и владение: 60 хижи, 15 исторически руини, 3 голѣми и съ свѣтвна известностъ пещери, а именно, Мацоха, Ясова и Хосусово. Само отъ входни такси за пещерата Мацоха, туристическото дружество (K. C. S. T.) има годишенъ доходъ около 1.200.000 чешки кро-
ни, или близо петъ милиона лева.

Вънъ отъ тѣзи тѣмъ подобни доходи, чехословашкото правителство дава на туристическия дружества значителна парична и административна помощъ. За текущата година държавата имъ е отпуснала 2.400.000 кро̀ни безотчетни, главно за постройка и ремонтъ на туристически хижи, а вънъ отъ това — и 800.000 кро̀ни субвенция за разни туристически нужди, като маркиране пътища, прокарване планински пътеки, построяване мостчета въ планината и др. т. (Тукъ трѣбва да отворя скоба и да напомня, че всичко що българската туристика притежава, дължи го на малките вноски и голѣмия ентузиазъмъ на своите членове-туристи!)

Чехословашките туристи вършатъ и една особена културна дейностъ и то всрѣдъ малцинствата въ Чехословашката държава. На всички лица или дружества, които устройватъ всрѣдъ малцинствата детски колонии, туристическата организация дава значителни помощи въ пари и материали. Съ това тя печели сърдцата на младите питомци, а също и уважението на обществото. Интересно е, че разходваните за тази целъ суми се събиратъ измежду членовете на туристическия дружества, а не се даватъ отъ държавата. Съ това се подчертава етичния, а не политическия моментъ.

Членската вноска на чехословашкия туристъ е 35 кро̀ни годишно, включително списанието. Прибавятъ се още и петъ кро̀ни за фонда хиже-строене. Волните пожертвувания сж значителни по брой, а често и по голѣмина. Туристическото списание е месечно и има 45.000 абонати.

Своите лични впечатления отъ краткото си пребиваване въ България, г. Йеничекъ предаде съ следните думи:

— Туристътъ има възможностъ повече отъ всѣки другъ да дойде въ непосредна връзка съ народа и да вникне въ неговия истински животъ.

Така и моето идване въ България ми донесе многобройни красиви впечатления и ценни поуки.

България и нейните природни хубости, както и живота на българина, сж изобщо много малко известни въ Чехословашко, а често пжти сж съвсемъ криво разбрани. Старото и отдавна отживѣло мнение за „неуютния Балканъ“ трѣбва окончателно да се измѣни и поправи съгласно действителността, а главно, не трѣбва да се хвърлятъ къмъ територията на България никакви неблагоприятни отзиви, защото тѣ съвсемъ не отговарятъ на истинското положение. Това сж мои лични впечатления.

Чрезъ нѣколко излети въ полето и по планините (гостите посетиха Витоша, Рила и др.), азъ узнахъ, заедно съ всички делегати, изненадващите усилия за поправяне пътищата, а същевременно констатирахме съ радостъ, че пътищата до главните туристически обекти, които можаме да посетимъ, сж доста добри и удобни.

На първия банкетъ азъ изтъкнахъ въ моя тостъ, че туристиката събужда у населението съзнание за човѣшка добродетель. Казахъ още, че туристътъ работи за добрия човѣкъ и отива съ радостъ тамъ, гдето има добри хора. И сега чрезъ васъ, не се колебаая да проглася предъ цѣлъ свѣтъ, отъ добрите чувства на вашия народъ. Азъ се трогнахъ дълбоко, когато, изкачвайки се къмъ върха на планината, ние бѣхме сърдечно поздравлявани отъ селяните съ махане ржка и изпращани съ милите думи на българските планинци: „На добъръ път!“.

Силно и отлично впечатление ми направи още едно нѣщо, което у насъ се случва много рѣдко или почти никакъ, именно искренитъ и спонтанни поздравии на децата. При пешеходенето тѣ ни поздравляваха учтиво, а при пътуването съ автомобилъ — махаха ни съ ржце и ви-
каха ура.

Никой нѣма да разбере, колко ми бѣше мило, когато навсѣкжде се убеждавахъ, че името чехословакъ намира добъръ отгласъ въ всички български градове и села. Навсѣкжде българите ни посрѣщаха съ сърдечна усмивка и непринудено проявяваха своето приятелство къмъ насъ.

Пжтя до Рилския манастиръ, и само пжтя до тамъ, дава възможностъ на туриста да види толкова интересни нѣща и да добие такива дълбоки впечатления, че и за мене всичко представляваше живъ интересъ, макаръ че имамъ голѣма туристическа дейностъ и опитностъ. Теренътъ се мѣняваше непрестанно, подобно ландшафтътъ на нашите Високи и Ниски Татри. Съ своето великолѣпие и грандиозностъ, предгорieto на Рила напомня нашата Шумава съ своята замисленостъ. Но Рила е безкрайно разнообразна и тя носи на челото си най-високия славянски връхъ, Мусалла.

Рилскиятъ манастиръ, като качественъ старославянски паметникъ, ще бжде за дълго време

предметъ на туризмъ, още повече, че съобщителнитѣ срѣдства като и духовнитѣ връзки между насъ, ставатъ отъ день на день по-добри.

Съ огледъ къмъ планинската туристика, която у насъ, па и навсѣкжде силно се разширява, ние намѣрихме въ България извънредно благодарни обекти: напр. Витоша, Рилскитѣ гребени, Еленинъ връхъ и особено Мусалла. Пжтищата къмъ тѣзи планини сж окичени съ богата флора и пълни съ романтизмъ. Отъ туристическо гледище, вашитѣ планини сж интересни още и по това, че тѣ сж достъпни отъ разни страни и съ

това даватъ възможность да се извършватъ изкачвания отъ различенъ характеръ.

Нѣма да описвамъ впечатления си отъ природнитѣ хубости на България — тѣ сж отлични. Стига само това, което казахъ: че тукъ условията за туризмъ сж много благоприятни, а вашитѣ хижи, строени въ чисто туристически духъ, предлагатъ изненадващи удобства. Туристическитѣ обекти въ България сж богати съ своята природна естетика и съ своята драматична история. Тѣ заслужаватъ вниманието на всички славянски туристи, а особено на чехословакитѣ.

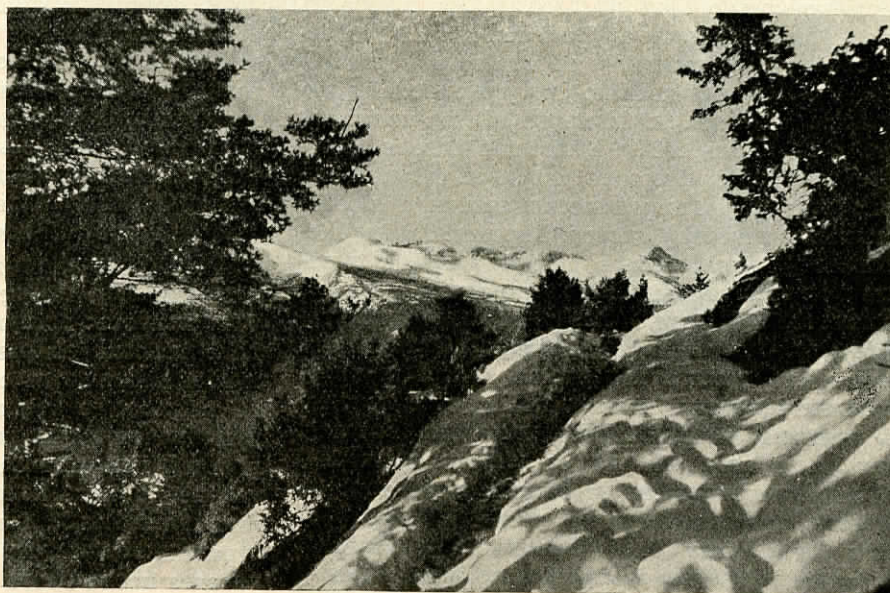
Люб. Владикинъ.

НАШАТА ПРОПАГАНДА

Една статия въ в. „Миръ“, печатана това лѣто подъ горното заглавие, ми дава поводъ да се занимамъ съ единъ важенъ въпросъ, съ разрешението на който ние трѣбва сериозно да се заемемъ. Касае се за едно писмено оплакване, което една почтена дама отъ Виена е разпратила до всички вестници въ България, за тормоза на който е била подложена презъ време на пребиваването ѝ въ България, специално въ Варна и Бургазъ, и пречкитѣ които е срѣщнала въ страната ни като курортистка презъ това лѣто. Вѣрвамъ, че повечето сж чели въпросната статия и сж се възмутили отъ горчивитѣ, но за жалость тѣй истинни укори, хвърлени по адресъ на нашитѣ порядки, груби и неуслужливи чиновници, съ нищо неоправдани формалности и пр., които сж отъ естество само да убиятъ всѣкакво желание за пребиваването на чужденци-туристи и курортисти у насъ.

Почтената даме, въ желанието си да прекара лѣтото въ нѣкой приятенъ морски курортъ, се е отнесла до едно пжтувално бюро въ Виена¹²³ за сведения, и отъ тамъ ѝ препоръчали въ най-красиви слова и картини българската Ривиера — Варна. Прекарала около 2 месеца въ Варна и останала възхитена отъ морето, плажа и пр., поискала да се завърне презъ Цариградъ въ отечеството си, но какво било очудването ѝ, когато при заминаването, следъ като редовно била изпълнила всички формалности по паспорта ѝ било отказано да си замине, подъ предлогъ, че „нѣ-

мала удостовѣрение, че си била платила всички данъци“. На декларацията на дамата, че е дошла въ България на курортъ и че данъцитѣ си плащала въ отечеството си, чиновникитѣ не обърнали никакво внимание и настоявали на своето. Станало нужда да се отнесе до консулства, легации и пр. и изгубила близо 2 седмици въ чакане, до като ѝ разрешили да замине. За другитѣ преч-

Погледъ къмъ Купенитѣ и Мальовица.

фот. М. Кръшнякъ

ки, подигравки, разкарвания отъ едно учреждение въ друго, чакане и лутане нѣма да споменавамъ, тѣ ни сж известни много добре и нѣма защо да ги изброявамъ. И завършва дамата писмото си: „Следъ като оставихъ въ страната повече отъ 30.000 лв. и изпихъ до дъно горчивата чаша на разочарованието и възмущението, азъ напускамъ България и ще зная вече какво да кажа на пжтувалното бюро и на всички, които

ме биха попитали какъ прекарахъ лѣтото въ България, или пъкъ ми биха искали съветъ да я посетятъ“.

Предоставямъ на читателитѣ сами да преценятъ горната случка и лошитѣ послѣдствия, които биха могли да повлечатъ следъ себе си, ако ставахъ система у насъ.

Почти на всѣки нашъ съборъ се говори за туристическа пропаганда, за стопанско значение на туризма, взиматъ се решения и мѣрки какъ да привлечемъ повече чужденци у насъ за засилване на нашата туристическа индустрия, а отъ друга страна, нищо не предприемаме да улеснимъ тия посещения и направимъ пребиваването на такива хора у насъ по-леко и по-удобно; напротивъ, измислюваме всевъзможни пречки, правимъ имъ шикании и пр. Не е ли крайно време да се позанимаемъ съ тия въпроси, разрешението на които не търпи повече отлагане и протакане? Азъ мисля, че туристическия дружества, респективно тѣхнитѣ централни управителни тѣла, сж факторитѣ, които трѣбва съ всички сили и сръдства, да издействуватъ насърчаващи посещенията на страната ни условия, както това се практикува и въ другитѣ страни. Ако на централното настоятелство тая работа не е по силитѣ, то нека се образува при него едно бюро за пропаганда, както конкретно бѣхъ предложилъ на събора въ Ловечъ, което отъ своя страна ще влѣзе въ връзка съ всички учреждения въ страната, заинтересовани прѣко или косвено съ туристическата индустрия. Това ще сж на първо мѣсто; министерствата на Външнитѣ и Вътрешни работи (първото отъ които ежегодно харчи съ десетки хиляди лева за фотографически снимки и пропаганда въ чужбина), после Дирекцията на Железницитѣ, на Спалнитѣ вагони, разнитѣ паракходни дружества, съюза на хотелиеритѣ, съюза на градоветѣ, курортнитѣ бюра при отдѣлнитѣ градове и пр. Отъ друга страна ще се действува отъ вънъ чрезъ нашитѣ консулства, търговско-индустриалнитѣ камари (каквито ги има вече нѣколко въ чужбина, напр. Берлинъ, Варшава, Бреслау, Лондонъ и пр.), нашитѣ студентски дружества въ разлитнитѣ градове на западъ, а най-вече въ чуждитѣ пътувални бюра*) (Reise — Büro, Verkehrs Büro), кито съ готовность биха услужили да даватъ сведения за нашитѣ планини, бани и др., да излагатъ фотографии, реклами, разписания и пр. Но за всичко това се иска една широка организация, планомерна дейность и постоянство и... сръдства, разбира се. Отъ кжде да ги вземемъ? Казахъ вече — отъ изброенитѣ по-горе учреждения, които иматъ всичкия интересъ отъ насърчаването на туристическата индустрия у насъ и които отчасти вече сж обѣщали своята подкрепа. Работитѣ на това бюро за пропаганда

*) Адреситѣ имъ най-добре ще е да се изискватъ отъ нашитѣ легации, консулства и индустриални камари въ чужбина.

ще се развиятъ до тамъ, че ще има нужда, може би, и отъ едно до две платени лица. Първата работа на това бюро, обаче, преди да кани гости и прави пропаганда навънъ, ще е да се справи съ самитѣ насъ, съ нашата действителность, и да поправи и изправи тамъ дето може и колкото се може. На първо мѣсто ще трѣбва да се уреди въ една по-благоприятна и опростена форма, въпроса съ формалноститѣ по паспортитѣ, полицейскитѣ визи и главно тия съ нищо неоправдани бирнически удостоверения, които се искатъ отъ чужденцитѣ-туристи и курортисти, и които както видѣхме създаватъ най-голѣми главоболия, неприятности и денгуби за последнитѣ. Второ, ще трѣбва да се създадатъ единъ минимумъ отъ удобства за пребиваването въ страната ни, посещаването на нашитѣ планини, бани и курорти. Това по-конкретно се изразява въ: а) сносни **хотели** въ всѣки градъ и по-голѣмо селище, които бихме могли да препоръчаме съ чиста съвестъ за абсолютно сигурни отъ всѣкаква гада и съ свестенъ и **чистъ нуждникъ** (по тоя въпросъ ще се повърна), б) сносни **ресторанти** и гостилници, които щогоде да отговарятъ на чуждия вкусъ и въ които да не се експлоатира безбожно, в) гарантирани **превозни сръдства** къмъ по главнитѣ центрове и бележитости, г) подготвени **хора-водачи**, които биха могли да запознаятъ гоститѣ съ забележителноститѣ въ центъра имъ, или пъкъ ги водятъ изъ околността, д) **маркирани пѣтища** въ планинитѣ, е) **хижи** и спални тамъ гдето е наложително, ж) **продоволствени магазини** въ изходнитѣ мѣста за дългодневни излети и на край **услужливостъ и вежливостъ** поне отъ страна на всички административни органи и туриститѣ, липсата на които най-вече шокира чужденцитѣ.

По точки а, д и ж, бихъ желалъ да се поспра още малко, а най-вече по единъ малко прозаиченъ въпросъ: за нуждницитѣ у насъ. Колкото и да е неловко за разглеждане, но този въпросъ трѣбва веднѣжъ да се повдигне и разреши, поне до толкова, до колкото той ни ангажира предъ чужденцитѣ и азъ мисля, че именно за насъ туриститѣ, които обикаляме нашата страна, се пада тая не до тамъ почтенна мисия, да въздействуваме на всѣкжде, както и когато можемъ за отстранението на този недѣгъ, който толкова ни унизява предъ очитѣ на чужденцитѣ, защото, ако количеството на сапуна, както се казва, който се употребява въ една страна е мѣрило за чистотата ѝ, то и нуждницитѣ сж едно отъ мѣрилата, по които се сѣди за чистотата и културата на тоя народъ. Не веднѣжъ съмъ слушалъ отъ чужденци-туристи да ми говорятъ: „хубава е България, възхитени сме отъ девствената ѝ и романтична природа, но... нуждницитѣ ви сж подъ всѣкаква критика“. И винаги съ чувство на голѣмо стеснение и срамъ съмъ упѣтвалъ чужденци които сж ме молили да имъ покажа нѣкое отходно мѣсто. Тукъ трѣбва да се действува по-

енергично. поне във всеки градъ, където има туристическо дружество, да се заставят нѣкои хотели и ресторанти да направят по-свестни нуждици — клозети и да подържат чистота и осветление въ тѣхъ, щомъ санитарнитѣ власти не се чувствуватъ достатъчно силни да наложатъ това. Ако въ градове това е възможно, толкова по-наложително се явява това въ нашитѣ туристически спални и хижи. Въ спалнята на клонъ въ Банско напр., където бѣхъ пакъ това лѣто, е невъзможно да доближишъ на 10 метра нуждника, а камо ли да влѣзешъ вътре! А при това има пазачъ-слуга при спалнитѣ и вода — да удавишъ цѣлата Разложка котловина! При хижата пѣкъ на Бъндерища, да те е страхъ да влѣзешъ, за да не пропаднешъ чакъ въ коритото на р. Глазния. Не ще забравя и случая съ единъ чехски туристъ въ Рилския манастиръ преди 2 години, който, едва влѣзълъ въ единъ отъ приличнитѣ на гълъбарникъ, подпрѣнъ на два кола нуждици се втурна съ ужасъ на уплаха и погна навънъ, та цѣли три дни следъ това не можеше нищо да хапне.

Срамно и унизително! Трѣбва, за Бога трѣбва да направимъ часъ по-скоро нѣщо въ това направление, за да се изтрие предъ очитѣ на свѣта това тъмно петно на нашата хубава страна.

Друго — за маркировкитѣ. Казахъ по съборитѣ и пакъ повтарямъ, че докато се предоставя изключително само на инициативата на клоноветѣ тоя тѣй важенъ въпросъ за маркирането на пѣтищата, още десетки години ще изтекатъ и ние пакъ не ще имаме маркирани пѣтища въ планинитѣ. Трѣбва тукъ Централното настоятелство (или районнитѣ организатори, каквито се въвеждатъ), да вземе въ рѣшетѣ си тая грижа, както това е станало и съ хижестроителството, и да систематизира маркировката споредъ степенята на тѣхната необходимостъ и по единъ строго последователенъ и предначертанъ планъ да се маркиратъ всички излетни обекти въ страната. Въ Родопитѣ това лѣто се е заблудилъ единъ чужденецъ — туристъ и следъ като се луталъ и гладувалъ близо цѣлъ месецъ, билъ случайно намѣренъ край едни помашки колиби въ окаяно положение отъ група курортисти. Другъ нашенецъ се изгуби миналото лѣто въ Троянския балканъ и загина. Трети — въ клекаша надъ Добринище въ Пирина и пр. Особено пѣкъ за тоя клекашъ

най-малко три пѣти съмъ молилъ лично другаритѣ отъ Банския клонъ да маркиратъ тая пуста пѣтека отъ Папазъ-гьолъ за Добринище презъ клека. Една единствена незначителна дупка въ клека е входа въ този quasi Дантевъ адъ и който не я налучка съ сигурността на ловджийски копой — той е загубенъ. Пази Боже нѣкой да попадне въ този клекъ! Съ часове и дни не ще може да излѣзе отъ него и да се оправи, а при това маркировката тамъ, би била тѣй лесно за реализиране и би струвала толкова малко пари и трудъ. И други пѣтища въ Пиринъ се нуждаятъ отъ маркировка, най-вече изходниятъ пѣтъ отъ Банско до „Пещеритѣ“ — входа на Бъндеришката долина. Цѣлия теренъ тамъ е прорязанъ съ стотици зидове, вади, каменяци и пр., та човѣкъ се обърква кой пѣтъ да хване. Нѣма да се загуби, наистина, но въ всеки случай ще изгуби цѣли

фот. Антоновъ
Делегати и гости на Славянската туристическа асоциация при хижа Алеко.

часове въ лутане, до като се оправи и излѣзе на истински пѣтъ. Не е достатъчна едната табелка при моста въ края на града, а трѣбва да се маркира съ ясни, гжсто поставени знаци (блажна боя), стрели или широки ленти цѣлия пѣтъ така, че застаналъ при единия знакъ, да се вижда отъ него втория и т. н. Да се запомни: да се маркиратъ всѣкога най-добре изходнитѣ пунктове — отъ центъра на населения пунктъ, до като пѣтя вече вземе опредѣлена посока. Не мислете, че пѣтища известни вамъ сж известни и на другитѣ. Само желание, съвсемъ малко повече желание и амбиция! Пакъ повтарямъ — Централата трѣбва да вземе въ своитѣ рѣще планомѣрното маркиране въ планинитѣ, да възложи на всеки клонъ въ опредѣленъ срокъ конкретно кои пѣтища да маркира, а тамъ дето

нѣма клонове (напр. въ Родопитѣ), Централното настоятелство само да изпраща команди да маркиратъ. За тая работа поне не сж нуждни Богъ знае какви срѣдства.

И като последно неудобство констатирано отъ менъ — е липсата на продоволствени магазини въ изходнитѣ пунктове.

Нашитѣ хижи повечето не се стопанисватъ. Пъкъ и въ повечето планински мѣста, още нѣмаме хижи, за да трѣгнемъ както на западъ само съ единъ бастунъ въ рѣка и кесия въ джоба по планини и долини. Да влачимъ провизии отъ домоветѣ си не всѣкога е удобно и възможно, особено за дълги излети. Ето защо налага се да се снабдяваме съ провизии отъ най-близкия изходенъ пунктъ къмъ нашия излетенъ обектъ. Въ повечето случаи, обаче, тоя изходенъ пунктъ е едно затѣнтено село, манастиръ или малко градче, гдето нѣма често не провизии, но и хлѣбъ да си купишъ. Трѣбва да направимъ възможното и намѣримъ предприемчиви хора (търговци, бекали и др.) въ такива мѣста да държатъ въ складъ, особено презъ сезона, най-необходимитѣ туристически провизии, поне такива, които не подлежатъ на бърза развала. Въ Банско напр. би трѣбвало да има такъвъ магазинъ, гдето би могло всичко да си набави единъ туристъ, което му е необходимо за нѣколко дневенъ престой въ планината, а не (както случая бѣше съ менъ) и кашкавалъ да не може да се намѣри. Това ще е отъ стопанско значение и за самия центъръ —

да създава удобства и улеснения за туриститѣ, които въ замѣна на това ще имъ оставятъ своитѣ пари.

Едва следъ като сме изпълнили всичко горе изложено, ще може вече да се заемемъ да каниме гости и да правимъ пропаганда. Защото иначе бихме изпаднали въ положението на она жалкъ домакинъ, който кани гости безъ да си е билъ подредилъ къщата и безъ да е ималъ съ какво да почерпи гоститѣ. А срѣдства за пропаганда има много. Ще се направятъ красиви пжтеводители, хубави албуми съ снимки, ще се разпратъ последнитѣ въ чужбина до изброенитѣ вече бюра и учреждения, ще се изпращатъ разписания, художествени табла и др. до разни гари и пжтувални бюра, серии отъ диапозитивни снимки, ще се намѣрятъ хора, които да държатъ подходящи сказки въ различни градове, ще се действува чрезъ пресата, а може и съ нѣкой и другъ филмъ изъ нашата природа, курорти, бани, различни отрасли на индустрията, народни носии, обичаи и пр.

Но преди всичко, както казахъ — да се справимъ съ самитѣ себе си, да правимъ пропаганда у насъ, между самитѣ насъ, а чакъ тогава вече да мислимъ за гости и външна пропаганда.

Стига вече думи, добри желания, речи и резолюции, да видимъ най-сетне и дѣла, и то цѣлостни и бързи, защото... времето е пари!

Инженеръ Х. Броксъ.

ДРУЖЕСТВЕНЪ ЖИВОТЪ

Изъ дейността на Асоциацията на славянскитѣ туристически дружества.

Конгресътъ на А. С. Т. Д. при откриване заседанията си на 22 септември т. г., поздрави телеграфически държавнитѣ глави на България, Полша, Чехославация и Югославия.

Въ отговоръ на приветствията получена е следната телеграма отъ Н. В. Царя:

Галчовъ, председател на конгреса на славянскитѣ туристически дружества

Благодаря най-сърдечно на съвета на Асоциацията на славянскитѣ туристически дружества за изказанитѣ ми любезни поздравления, като пожелавамъ ползотворна дейность на конгреса Ви.

Царьтъ.

По този случай и Полския пълномощенъ министъръ г. Барановски при единъ приемъ въ легацията е предалъ лично на г. Галчовъ благодарността на председателя на Полската Република, — а Чехословашкия пълномощенъ министъръ г. Рейхolecъ и Югославияския пълномощенъ министъръ г. Нешичъ сж предали благодарноститѣ на Н. В. Югославияския кралъ и на председателя на Чехословашката Република съ специални писма.

Конгреса на Асоциацията бѣ поздравенъ телеграфически отъ министъръ-председателя г. Ляпчевъ, отъ

председателя на Полското Татранско дружество г. инженеръ Червински, отъ Чехословашкото Министерство на търговията, както и отъ много клонове на Б. Т. Д., на които председателството изказва сърдечна благодарность.

Заб. За устно поднесенитѣ поздравления при откриване на конгреса отъ официалнитѣ представители на славянскитѣ държави, отъ М-вото на просвѣщенiето и отъ културнитѣ организации е отбелязано въ уведнатата статия на този брой на списанието.

Делегатитѣ и гоститѣ на конгреса на А. С. Т. Д. пристигнаха въ София на 22 септември т. г. посрещнати на гарата отъ българскитѣ делегати и много други туристи. Тѣ бѣха настанени въ хотелъ „България“ и „Юнионъ Паласъ“. Бѣха представени: Чехославация отъ г. консерваторъ В. В. Йеничекъ; Полша — отъ г. г. майоръ Бр. Романишинъ и Д-ръ Е. Столфа; Югославия — отъ г. г. Д-ръ Павласъ, Г. Грачанинъ д-ръ И Облакъ, г-жа Паула Хроватинъ и г-нъ Максо Хроватинъ; Виена — отъ г-жа Линда Чижекъ и г-нъ Г. Чижекъ.

Пресата отдаде нуждното внимание на работитѣ на конгреса, както и на гоститѣ. Въ навечерието на конгреса бѣ публикувана обширна статия за дейността на Асоциацията отъ председателя на сжщата г. Н. Галчовъ, а презъ днитѣ на конгреса бѣха дадени интервюта съ нѣкои отъ г. г. делегатитѣ, както и други съобщения.

Въ честъ на делегатитѣ на конгреса бѣха дадени банкети: — отъ Столичната община, на който присъствуваха освенъ делегати и гости г. Л. Нешичъ, Югославински пълномощенъ министъръ, г. Д-ръ Масарикъ, секретаръ на Чехословашката легация и др. Банкето бѣ председателствуванъ отъ помощникъ кмета г. Дечевъ; сжщо — отъ Славянското благотворително дружество и отъ Централното настоятелство на Българското туристическо дружество. На последния банкетъ присъствуваха и мнозина отъветеранитѣ на българския туризъмъ, между които личеха и почетнитѣ членове на Б. Т. Д. проф. А. Теодоровъ-Баланъ, Д-ръ Н. Козаровъ, архитектъ Г. Козаровъ, както и г. г. С. Поплуковъ, проф. Ст. Петковъ, Ив. Ламбовъ и др. дейци въ полето на туризма.

При задушевна атмосфера и много добро настроение се пиха на банкетитѣ редица наздравии и отъ делегати и отъ гости, при които се казаха много насърчителни думи за дѣлото на българскитѣ туристи и много сърдечни пожелания за успѣха на славянския туризъмъ и споразумението на братскитѣ славянски народи.

Сжщо бѣ даденъ чай въ честъ на делегатитѣ отъ г-жа Нешичъ и Югославинския пълномощенъ министъръ.

Седалището на Асоциацията С. Т. Д. за идната 1930 година се премѣсти въ Прага — Чехословакия — като се избраха — за председателъ г. консерваторъ В. В. Йеничекъ и за секретаръ г. Антонинъ Марекъ. Учреди се и постояненъ секретариятъ при председателството на А. С. Т. Д., чието седалище за 1930 и 1931 година ще бѣде въ гр. Прага — съ двама секретари чехи и двама поляци.

За постояненъ секретариятъ се изработи и следния правилникъ:

Чл. 1. Секретариятъ на А. С. Т. Д. е: а) постояненъ изпълнителенъ органъ при председателството на Съвета на А. С. Т. Д. и б) отдѣлъ за печатъ и пропаганда при А. С. Т. Д.

Чл. 2. Постоянниятъ секретариятъ на А. С. Т. Д. изпълнява следнитѣ функции: а) изработва за Съвета на А. С. Т. Д. предложенитѣ му задачи; събира за Съвета на А. С. Т. Д. статистиченъ материалъ за дейността на туристическитѣ дружества въ съюзенитѣ славянски страни; опредѣля датитѣ за конгреситѣ на Съвета на А. С. Т. Д., които дати да не съвпадатъ съ годишнитѣ конгреси на държавнитѣ учреждения, занимаващи се съ въпроситѣ за посещенията на чужденцитѣ и за туристиката; уведомява туристическитѣ дружества чрезъ съобщения за предложенята, постъпващи въ Съвета или въ председателството и то най-малко 15 дни преди годишния конгресъ;

б) грижи се за системна пропаганда на планинарството и на туристиката въобще въ славянскитѣ страни и то чрезъ събиране на статии по разни въпроси, чрезъ публикуването имъ въ славянскитѣ туристически списания, грижи се за размѣната на такива публикации помежду разнитѣ туристически дружествени списания; в) Секретариятъ се грижи да се урежда веднажъ въ годината и то обикновено при откриване на туристическия сезонъ, напр. презъ м. м. априлъ или май, всѣка година, по една „седмица на славянската туристика“ и то главно чрезъ пропагандни статии (колкото е възможно на по-видно мѣсто въ всички по-разпространени вестници и списания) съ явната тенденция за преуспѣване и развитие на славянския туризъмъ и за реализиране на взетитѣ резолюции отъ Съвета на А. С. Т. Д.

Чл. 3. Годишнитѣ конгреси на Съвета на А. С. Т. Д. могатъ да възложатъ на постоянния секретариятъ и други още функции споредъ нуждитѣ на времето.

Чл. 4. Постоянниятъ секретариятъ се състои отъ

4 души, избирани по двама отъ две дружества — членове на А. С. Т. Д. отъ съседни държави. Това се прави съ цель да имъ се даде възможность чрезъ взаимни срещи по-често да се сношаватъ.

Лицата за постоянния секретариятъ се посочватъ отъ съответнитѣ дружества въ едномесеченъ срокъ следъ годишния конгресъ. Дружествата, следъ взаимно споразумение уведомяватъ председателството на А. С. Т. Д. за имената на избранитѣ лица.

Чл. 5. Времето, за което се избиратъ членоветѣ на постоянния секретариятъ по принципъ е четири години. Седалището на секретарията е две години при едното и две години при другото дружество. Обаче, Съветътъ на А. С. Т. Д. въ годишнитѣ си конгреси може да остави седалището на секретарията при първото дружество и за останалитѣ две години.

Чл. 6. Езикътъ за сношение е винаги майчиниятъ езикъ на този, който пише или докладва.

Чл. 7. Необходимитѣ парични разходи, свързани съ дейността на секретарията се понасятъ отъ дружеството, къмъ което членоветѣ-секретари принадлежатъ.

Организатори на Б. Т. Д. Въ изпълнение на чл. 21 буква д отъ устава и за да се опредѣли броя на дружественитѣ организатори, Ц. Н. раздѣли дружественитѣ клонове на деветъ райони както следва: Врачански съ клоновѣтъ въ Берковица, Бѣлоградчикъ, Видинъ, Мездра и Фердинандъ; Дупнишки съ клоновѣтъ въ Банско, Разлогъ, Гор.-Джумая и Кюстендилъ; Пловдивски, съ клоновѣтъ въ Бѣлово, Карлово, Пещера, Сопотъ, Станимака, Т.-Пазарджикъ, Харманли, Хасково, Пашмакли и Райково; Плѣвенски съ клоновѣтъ въ Пордимъ, Ловечъ, Троянъ, Червенъ брѣгъ; Софийски съ клоновѣтъ въ София, Долна-Баня, Перникъ, Радомиръ, Самоковъ, Костенецъ; Ст.-Загорски съ клоновѣтъ въ Казанлъкъ, Нова-Загора, Чирпанъ; Търновски съ клоновѣтъ въ Габрово, Гор.-Орѣховица, Дол.-Орѣховица, Дръново, Елена, Лѣсковецъ, Тръвна, Свищовъ и Севлиево; Шуменска съ клоновѣтъ въ Варна, Преславъ, Провадия, Разградъ, Русе и Попово, и Ямболски съ клоновѣтъ въ Бургазъ, Карнобатъ и Сливенъ.

За дружествени организатори се опредѣлиха следнитѣ дружествени членове, представени отъ респективнитѣ клонове: архитектъ П. Дограмаджиевъ, на врачанския районъ, Ас. Меджидиевъ — на дупнишкия, Коста Чорбановъ на пловдивския, Цаню Цаневъ на ст.-загорския, Цаню Гергановъ на търновския, Веселинъ Хлѣбаровъ на шуменския и Тодоръ Тодоровъ на ямболския. Организаторската служба за софийския районъ ще се изпълнява отъ членоветѣ на Ц. Н.

Въ всички случаи организаторитѣ ще действуватъ отъ името на Ц. Н. въ кръга на неговитѣ нареждания, съборнитѣ решения и интереситѣ на дружеството, като иматъ за задача чрезъ посещения на клоновѣтъ въ района си да следятъ за дейността имъ и да даватъ всѣкога нуждитѣ упътвания, целящи засилването на клоновѣтъ като дружествени единици и обществени организации; да действуватъ за възобновяване на стари клонове и основаване на нови такива въ районитѣ си, да иматъ грижата за уреждането на чести излети и организационни срещи на клоновѣтъ въ районитѣ си.

Ц. Н. ще свиква периодически конференции на организаторитѣ, въ които ще се докладва за състоянието на районитѣ и ще се четатъ реферати или разглеждатъ въпроси отъ организационенъ и идеенъ характеръ съ огледъ задачитѣ на организаторитѣ и дейността на клоновѣтъ и дружеството.

Поканени сж организаторитѣ да пристѣпятъ къмъ работа, за да иматъ възможность въ предстоящата близка конференция да докладватъ за състоянието на клоновѣтъ.

Областни срещи. Ц. Н. опредѣли да се уредятъ организационни срещи въ Пловдивъ, Плѣвенъ и Кюстендилъ. Датитѣ на срещитѣ ще се опредѣлятъ въ

съгласие съ съответните клонове, следъ което ще се съобщатъ заедно съ подробноститѣ около срещитѣ.

Туристически справочникъ. Предъ видъ нуждата отъ единъ справочникъ, въ който туриста да може да намери всички сведения за хижитѣ, спалнитѣ, историческитѣ и природни бележитости и пр., Ц. Н. възприе издаването на таквъ, който да бѣде готовъ и издаденъ най-късно до м. февруарий идната година.

Дружествения уставъ съ новитѣ измѣнения и допълнения е представенъ за утвърдяване въ М-вото на Вътрешнитѣ работи и Народното здраве и М-вото на Просвѣщеніето. Следъ утвърдяването му сѣщия ще бѣде отпечатанъ, изпратенъ въ клоноветѣ.

Въ връзка съ приетитѣ измѣнения и допълнения на дружествения уставъ предстои измѣнението и допълнението на клоновитѣ устави. За да улесни клоноветѣ, Ц. Н. изработи образецъ за клоновъ уставъ, който ще имъ се изпрати въ най-скоро време.

Ц. Н. е приело образцитѣ за приходо-разходната членска и квитанционна книги, които съгласно наредбата за паричното и вещественото отчитане на Б. Т. Д., ще трѣбва да се водятъ въ всички клонове. Книгитѣ ще се въведатъ отъ 1 януарий 1930 година. Листоветѣ ще се доставятъ отъ Ц. Н., което ще отпечати такива за всички клонове. Въ връзка съ въвеждането на книгитѣ Ц. Н. ще даде нуждитѣ указания.

Хижестроене. Презъ миналото лѣто се строи голѣмата хижа подъ в. Мусала, отъ самоковскитѣ туристи. Хижата е изградена, обаче не е завършена, поради което не ще може да бѣде използвана презъ зимата. Малката хижа е заета съ строителенъ материалъ, поради което не може да се разчита на подслонъ.

Карловскиятъ клонъ „Юмрукчалъ“ следъ петъ месечно напразно очакване, съ съжаление се вижда принуденъ да запита чрезъ пресата г-на Началника на горитѣ при М-вото на Земледѣлието какъвъ ходъ е даденъ на следното заявление:

Господинъ Началникъ,

Една отъ главнитѣ задачи на Б. Т. Д-во е: изучаване на нашата страна, популяризирането ѝ, запазване на нейнитѣ природни хубости и исторически забележителности. Природнитѣ хубости на България сж концентрирани предимно въ нейнитѣ планини, за окраса на които служатъ горитѣ. Ето защо, Б. Т. д-во, полага грижи за запазване на горитѣ отъ унищожение, залесява нови пространства и чрезъ печатна пропаганда и слово увещава населението да ги пази.

Карловското туристическо дружество, полагайки грижи за запазване на горитѣ въ Карловския балканъ и виждайки, че въпреки честитѣ напомнявания на съответнитѣ органи да взематъ енергични мѣрки за запазването имъ, последнитѣ продължаватъ да се унищожаватъ все повече и повече, счете за нужно да донесе въ повѣреното Ви отдѣление, следъ предварителна провѣрка на самото мѣсто отъ членове на дружеството, за следнитѣ незапомнени нарушения по горитѣ извършени въ Карловския балканъ тази пролѣтъ, а именно: 1) По течението на „Голѣмата рѣка“ отъ хижа „Хубавецъ“ нагоре по пѣтя отъ дветѣ страни на рѣката до хижа „Юмрукчалъ“ е изсѣчено безразборно, кой кждето е желалъ и каквото е харесалъ; 2) По течение на сѣщата рѣка въ мѣстноститѣ: „Шипка дере“, „Малкия башинтъ“, „Малката мааза“ и „Голѣмата мааза“, боровия материалъ сеченъ безразборно; 3) По течението на малката рѣка отъ хижа „Хубавецъ“ до мѣстността „Чавдарлъ-ери“ сѣщо сѣчено безразборно. Като се вземе предъ видъ, че тия гори по течението на рѣкитѣ сж обявени отъ Закона за горитѣ за охранителни, че тѣ сж поставени подъ особена защита и ограничено използване, може да се заключи какъво голѣмо нарушение по Закона за горитѣ е извършено.

Ако по този начинъ може да се стопанисватъ общинскитѣ гори въ Карловския балканъ, да се обез-

лесява, тогава усилията полагани отъ подведомствената Ви секция за укрепяване на порошката и залесяването на обезлесенитѣ мѣста въ Карловския балканъ, губятъ своето значение, когато готовитѣ гори се унищожаватъ безразборно и не могатъ да се запазятъ.

Като Ви съобщаваме горното, дружеството ни Ви моли да наредите въ най-близко време, да се направи нуждната за целта анкета съ участие на инспекторъ отъ повѣреното Ви отдѣление и членъ отъ Карловското туристическо дружество, за да се тури край на това безразборно обезлесяване и виновнитѣ длѣжностни лица бждатъ наказани съгласно Закона за горитѣ.

Молиме така сѣщо да се забрани сѣченето и изнасянето на суровъ и сухъ материалъ за известно число години, тъй като последния е на изчезване въ Карловския балканъ.

Съ почитание: Карловски клонъ „Юмрукчалъ“ отъ Българското туристическо дружество,

Председателъ: (п.) Иванъ Златаревъ
Секретаръ: (п.) Ив. Енкинъ.

Диапозитиви

Диапозитивитѣ се изпращатъ опаковани въ дървени сандѣчета. Получателтъ сжсхва тела или канапа, съ който сж свързани кукичкитѣ и отвива до край и дветѣ бурми отстрани или отпредъ на канапа. Отвиване до край е непременно нужно, понеже бурмитѣ сж завинтени въ желѣзни майки. При повръщането края на конеца или тела, съ които сж стегнати кукичкитѣ, се запечатва на мукавичка съ червенъ воскъ.

Готови и свободни серии сж следнитѣ:

Бѣлоградчикъ. — 19 диапозитива. Отъ 15. XII. ще се изпраща съ рефератъ; за сега не разполага съ таквъ.

Нашитѣ манастири. — Отъ 45 до 74 диапозитива, споредъ това дали нѣкои не сж заети въ другитѣ серии. Изпраща се веднага съ рефератъ.

Пиринъ. — а) Северенъ дѣлъ 54 диапозитива — безъ рефератъ.

б) Юженъ дѣлъ — 36 диапозитива — безъ рефератъ. Обикновено, при поискване, се прибавя и серия Бела сѣца.

Беласица. — 11 диапозитив — безъ рефератъ.

Търново. — 48 диапозитива — безъ рефератъ. Всѣки желающъ може да се ползва отъ книгата на нашия членъ г. Владикинъ, Царевградъ — Търново.

Пещери. — 20 диапозитива, съ рефератъ.

Мадара. — 23 диапозитива. Отъ 25 декемврий нататкъ ще се изпраща съ рефератъ, за сега нѣма таквъ.

Дунавски градове. — Видинъ 10, Никополъ 5, Орѣхово 7, Ломъ 1, Русе 5 къмъ тѣхъ за сега се присѣдиняватъ по желание и Ловечъ и Троянъ съ 10 диапозитива до изработването на „Подбалкански градове“.

Изъ Родопа. — Лѣджене, Баня Чепино и Юндола. 15 диапозитива.

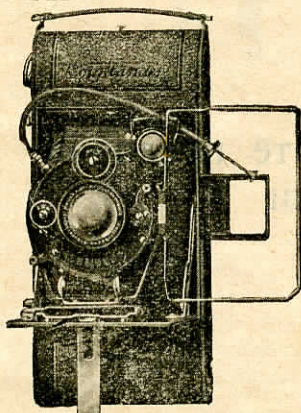
Рила. — а) Мусаленски дѣлъ отъ 30 до 35 диапозитива безъ рефератъ.

б) Около Рилския манастиръ — сѣщо така отъ 30 до 35 диапозитива, безъ рефератъ.

Ц. Н. се е снабдило и съ 2 чуждестранни серии: Щубайскитѣ алпи, Словенскитѣ алпи.

Ако въ клоноветѣ има нѣкои запознати съ тѣзи планини, сериитѣ сж на разположение. Но за сега Ц. Н. не разполага съ реферати за последнитѣ. Въ работа е сериата „Витоша“ и разширението на сериата пещери съ диапозитиви отъ Голѣма-Желѣзна.

Съдържание: — Н. Галчовъ, Конгреса на асоциацията въ София; Д-ръ Облакъ, Алпийска Словения и планинскитѣ ѣкжове; Д-ръ Сарафовъ, Една бележита сказка върху България; Л. Н. Вѣлчановъ, Конгреса на славянскитѣ туристи; Л. Владикинъ, Славянската туристика; Инженеръ Х. Броксъ, Нашата пропаганда; Дружественъ животъ. Снимки на М. Кръшнякъ и др.

ТУРИСТИ!

ТУРИСТИ!

САМО СЪ ПЛАКИТЪ

— О К А —

отъ фабриката Айзенбергеръ

СНЕТИ СЪ ИЗВЪСТНИТЪ ФОТОАПАРАТИ

ФОКЛЕНДЕРЪ

ще запазите скъпите си спомени отъ всѣкжде дѣто Вашия кракъ е стъпилъ

ИЗИСКВАЙТЕ КАТАЛОЗИ ОТЪ

ПАСКАЛЪ К. ГЪЛЖБАРОВЪ

София, ул. Алабинска № 44.

дѣто ще намѣритъ и всички други системи апарати, както и всички видове плаки, филми, карти, хартии и пр. отъ най-реномираните фабрики.

**Къмъ тия, които обичатъ
ПРИРОДАТА и СПОРТА**

На улица Алабинска № 32 — срещу Стопанското училище „МАРИЯ ЛУИЗА“, подъ Касационния съдъ, се откри новиятъ

**СПОРТЕНЪ
МАГАЗИНЪ и АТЕЛИЕ**

ЯНДЕРЪ-СПОРТЪ

съ което се попълва една празнота въ областта на туризма и спорта.

Тамъ се приготвяватъ всички видове спортни и туристически костюми

ДАМСКИ и МЖЖКИ

а също така намиратъ се всички принадлежности за туризъмъ и спортъ съ цени подъ всякаква конкуренция.

**Единъ добъръ и сигуренъ доходъ за клоновете на
Б. Т. Д. и Ю. Т. С.**

сж илюстрираните картички изглеждатъ изработени отъ снимките на дружествения членове. Тѣхната продажба по дружеств. хижи и вечеринки е сигурна.

Фирмата ГР. ПАСКОВЪ, София
ул. Искъръ, № 10.

Издаватъ и фабрика за илюстрирани карти и картини.

Изработва всѣкакви видове фотогр. илюстрирани карти, албуми и пр. по най-износни цени.

Искайте оферти и упътвания!

При нужда, специалистъ-фотографъ на разположение.

ул. „Търговска“ № 4.

Издава:

Държавни железнопътни билети за СТРАНСТВО, направо отъ София, съ валидностъ два месеца.

Билети за по ДУНАВА и АЕРОПЛАНИ

Визирание паспорти

Дава безплатни сведения по пътуването

Телефонъ 26-28

ТУРИСТИ!

При Вашитѣ излети употребявайте предпочитанитѣ въ цѣлия свѣтъ фото-материали

Agfa

съ които ще бъдете сигурни при Вашитѣ снимки.
Намиратъ се въ всички по-добре уредени магазини за фото-материали въ царството

Главенъ представителъ

Балканско Вносно-Износно Дружество

Фабр. складъ ул. Графъ Игнатиевъ, 4 — София

Обущарница „БИЗОНЪ“

ул. Сердика № 26^б (задъ театръ „Одеонъ“)

СОФИЯ

ИЗРАБОТВА ВСѢКАКВИ ВИДОВЕ НАЙ-СОЛИДНИ ГАРАНТИРАНИ НЕПРОМОКАЕМИ СПОРТНИ ОБУВКИ.

ПРИЕМА ЕДИНИЧНИ И ГРУПОВИ ПОРЪЖКИ

ОТЪ
СОФИЯ
И
ПРОВИНЦИЯТА

СПОРТЕНЪ МАГАЗИНЪ МАРКО КОСТУРКОВЪ

София, бул. Дондуковъ № 24.

Пристигнаха въ ограничено количество български „СКИ“ за 690 лева комплектъ включително щекитѣ.

Европейски СКИ голѣмъ изборъ по цѣноразписъ.

Българската Туристическа Кооперация

София, ул. „Солунъ“ № 25.

Доставя на умѣрени цени всичко за туристич. екипъ. За провинцията се изпраща и съ наложенъ платежъ. На чиновници кредитъ съ гаранция на учреждението.

Искайте ценоразписъ!

Туристи, купувайте отъ Вашата кооперация!

НАРОДНИ ОСИГУРИТЕЛНИ ДР-ВА ОТЪ ГРУПАТА

„БАЛКАНЪ“

Общо състояние надъ 300 милиона лева.

„БАЛКАНЪ-ЖИВОТЪ“

Осигурява човѣшкия животъ по най-модерни комбинации.

Носи риска отъ планински възкачвания и пързаляне съ ски.

„БАЛКАНЪ-ПОЖАРЪ и ТРАНСПОРТЪ“

Осигурява здания, стоки и мебели срещу щети отъ пожаръ, експлозии и земетреси. Всички осигурявания по транспортъ.

Общо преосигурително Д-ство „БАЛКАНЪ“

Преосигурява мѣстни и чужди дружества.

Дирятъ се деятели изъ цѣлото царство.